

Hodnocení bakalářské práce

Posudek vedoucího – oponenta práce

Jméno autora: Bára Rafaelová

Název práce: Stereotypizační mechanismy označování Roma v české kultuře

Vedoucí práce: ThLic. František Burda, Ph.D.

Téma bylo v literatuře: Téma je v literatuře traktováno, ovšem ne pokud jde o specifickou oblast, které se věnuje B. Rafaelová.

Zaměření práce: především kompilativní východisko, aplikace mimetické teorie kultury

Práce je zaměřena: teoreticky i prakticky

Jazyková a stylistická úroveň práce: relativně dobrá úroveň

Rozsah práce: přiměřený (81)

Použitá literatura: aktuální, dostatečná šíře

Počet uváděných titulů: 48

Citace v textu: V textu je dostatečné množství citací, které mají důvod a nesuplují vlastní text.

Formální stránka práce: odpovídající

Cíl práce: splněn

Úroveň závěrečné práce: naplňuje rámec požadavků BP

Konkrétní náměty, připomínky nebo otázky vyžadující doplnění u obhajoby:

Bakalářská práce Bary Rafaelové zpracovává ožehavé a výbušné téma problematiky integrace Romů do majoritní společnosti, a především na otázku sociálního vyloučení Romů. Autorka prokázala, že dovede danou problematiku teoreticky zpracovávat, současně je třeba podotknout, že ji k popisovanému tématu váže hluboký osobní vztah, který se během práce na BP zúročil. Díky této skutečnosti se vlastní text v průběhu rozpracovávání rozrostl do značného objemu. Sledování a interpretace pohledů na integraci Romů ve vybraných ve vybraných skupinách na platformě Paměť národa se opírá o rámec mimetické teorie kultury v kombinaci s teorií konstrukce sociální reality, jak ji v daném kontextu naformulovali především plzeňští antropologové v čele s Markem Jakoubkem. Tuto stránku práce je třeba považovat za velmi zdařilou a úspěšnou. Její aplikaci na práci komunitních center dosud nikdo neučinil, jedná se tedy o práci průkopnickou. Hned v úvodu nás autorka upozorňuje, že celý problém nelze redukovat na statický, historicky daný problém, ale že souvisí se s funkcí kultury, která dalece přesahuje psychologickou rovinu existence člověka, ke které se až příliš snadno necháváme vlákat při snaze porozumění kulturních fenoménů. Problém identity kultury si zaslouží mnohem hlubší a komplexnější vhléd, který si nevystačí s psychologickou nebo historizující reflexí. Za tímto účel se autorka celé problematice snaží porozumět za pomoci strukturálnějšího vhlédu. Přesto se nevyhnula příliš generalizujícím a reduktivním obrazům převzatým z literatury bez hlubšího porozumění kritické diskuze na dané téma. Za výběrem textů i samotným narativem BP je cítit autorčina inklinace k romantickým nebo epickým narativům na úkor strukturálního myšlení rozkrývajícího

konstrukci sociální reality. To se projevuje především v nedostatečném pochopení toho, jak zásadním způsobem posunul výzkum týmu M. Jakoubka a spřízněných autorů (Okely, Prudký, Bartáková, Homoláč, Nekvapil, Budilová, Marušiaková, Poduška, Víšek aj.) antropologický pohled na romskou problematiku. Přesto autorku musíme pochválit za snahu o poctivé obeznámení s relevantní literaturou na dané téma.

Ve vlastní práci Bára Rafaelová postupuje od antropologického vymezení romského etnika s ohledem na neudržitelnost homogenizujícího pohledu na romství, romskou kulturu a etnikum, přes popis hlavních událostí historického vývoje, dotkne se i proměn osídlení, populace, církevní a duchovní orientací tohoto etnika, tradicemi apod. Zásadní přínos práce spočívá v pokusu o konfrontaci výpovědí jednotlivých respondentů, které metodou orální historie sesbírala platforma Paměť národa, s vhledy mimetické teorie kultury. V závěru se snaží o reflexi transkulturní perspektivy daného diskurzu a dochází k závěru, že k rozbití homogenního obrazu romství může docházet jednak teoreticky aplikací mimetické a konstruktivistické teorie kultury a jednak na existenciálně – personální rovině vnímání člověka jako osoby, která je základní bází vytváření vztahu Já-Ty a My a Oni.

Metodologicky vychází z analýzy historických dokumentů a pramenů. Zde je třeba ocenit sběr materiálů i snahu o vlastní zachycení cenných poznatků. Hlavním nástrojem byla kompilace dostupné odborné i populární literatury, archivních a statistických pramenů i výpovědi sociálních aktérů. Zajímavým oživením textu je zařazení interpretace a analýzy výpovědí narátorů. Responzenční hodnota těchto výstupů je značná. V této rovině má práce značný potenciál rozvedení a uplatnění. Nicméně je třeba také podotknout, že z jednotlivých kapitol se trochu vytratila systematická analýza stereotypizačních schémat.

Práci Báry Rafaelové považuji za přínosnou. Jejím zásadním přínosem je kritická konfrontace převládajícího a téměř všeobecného homogenizujícího východiska pohledu na skutečnost vyloučení Romů. Je nutno také zdůraznit, že celá práce je výsledkem intenzivního dvouletého systematického úsilí. Prameny, na které autorka odkazuje, nejsou použity účelově, všechny skutečně přečetla, konzultovala s vedoucím práce a teprve následně zúročila v textu. Jako přidanou hodnotu oceňuji zápal a vytrvalost.

Výsledné hodnocení: Předložená bakalářská práce splňuje podmínky a nároky kladené na odbornou práci.

K obhajobě si připravte odpovědi na otázky:

- 1) Jaké vidíte možnosti rozšíření své práce?
- 2) Jak konkrétně vnímáte modus transkulturní komunikace coby výchozí platformu integrace Romů?

Datum: 21. 11. 2023

ThLic František Burda Ph.D.